

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ

**ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

Հետազոտության թեման՝ Խաղային տեխնոլոգիաների

կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին

Առարկան՝ Դասվար

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Մերի Ալոյան

Ուսումնական հաստատություն՝ Արտաշատ քաղաքի

Արարատ Գոլեցյանիանվան հ.1 հիմնական դպրոց

Երևան 2023

Հետազոտական աշխատանքի վերաբերյալ հաշվետվություն

Հետազոտությունն իրականացնող ուսուցչի տվյալներ

Անուն, ազգանուն

Մերի Ալոյան

Աշխատավայրը(դպրոցի լրիվ անվանումը)

Արտաշատ քաղաքի Արարատ
Գոլեցյանի անվան թիվ 1 հիմնական
դպրոց

Մասնագիտություն

Ուսուցչուհի

Հեռախոսահամար

093-25-26-92

Էլ. հասցե

aloyanmary1@gmail.com

Դասավանդվող առարկա (առարկաներ)

Դասվար

Բովանդակություն

Ներածություն	3
1. Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին	
2. Հետազոտական աշխատանքի հարցը /պնդումը- Ի՞նչ նշանակություն ունեն խաղային տեխնոլոգիաները մաթեմատիկայի դասերն իրականացնելիս.	6
2.1. Խաղը որպես մարդկային գործունեության ձև.....	7
2.2. Խաղային տեխնոլոգիաների կարևոր գործառույթները.....	9
2.3. Մաթեմատիկական խաղերի կազմակերպումը.....	10
3. Մաթեմատիկական խաղեր.....	12
4. Եզրակացություն.....	16
5. 5.Օգտագործված գրականության ցանկ.....	17

Ներածություն

Աշխարհը բարելավելու համար անհրաժեշտ է շրջվել դեպի դրական կրթական տեխնոլոգիաներ: Միայն այդ ժամանակ կրթությունը կդառնա գրեթե միակ համապատասխան բնագավառը, որը կարող է բարելավել կյանքը: Արդյունավետ դասավանդման համար նորօրյա դպրոցի ուսուցչին անհրաժեշտ է ոչ միայն դասավանդվող առարկայի խոր և բազմակողմանի իմացություն, այլև դասավանդման ձևերի նպատակահարմար ընտրություն կատարելու կարողություն ու հմտություն:

Դպրոցական կրթության զարգացման ներկա փուլում կարևոր է խաղի պրոցեսը ուսուցման գործընթացում: Խաղային ուսուցումը դպրոցում դիտարկվում է որպես ուսումնասության հիմնական միջոցներից մեկը:

Խաղերի օգտագործումը որակապես փոխում է, թե ուսուցչի դերը, թե աշակերտի դերը, ձևավորում է ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերությունների ավանդականից տարբեր մի նոր որակ: Դպրոց մտնող երեխան գտնվում է կարծես անցումային փուլում՝ նախադպրոցական տարիքից, որտեղ բոլոր նոր անձնային, հոգեբանական որակները առավել հեշտ ու լավ ձևավորվում են խաղային գործունեության մեջ: Այս տարիքում ավելի շատ խաղ և զվարճանք է պետք երեխային, քան լուրջ գործունեություն, ուստի դպրոցում պետք է դեռ երկար ժամանակ համապատասխան միջավայր և պայմաններ ապահովել խաղի համար:

Խաղալով երեխան անընդհատ ձգտում է գնալ առաջ, նրա մոտ միաժամանակ աշխատում են ենթագիտակցությունը, խելքը և երևակայությունը, հետևաբար երեխաների զգացմունքային ոլորտի զարգացումը, ինչպես նաև մտավոր կարողությունների զարգացումն ավելի արդյունավետ կատարվում են խաղի մեջ:

Խաղի կիրառման համակարգում տարբերվում են գործունեության երկու

տեսակ. ուսուցանող և ուսումնական: Առաջինը՝ սովորողին խաղալով սովորեցնել համեմատելու, համադրելու, դասակարգելու, ընդհանրացնելու, այսինքն՝ մտավոր գործողություններ կատարելու կարողություններ:

Երկրորդ տեսակը բնութագրվում է ուսուցչի գործունեությամբ: Այս դեպքում ուսուցիչն օգնում է սովորողին ուսումնական գործընթացն ուղղորդելու հարցում: Խաղը համարվում է զվարճանքի, հանգստի, ուսուցման, ստեղծագործելու, թերապիայի հզոր միջոց: Այն ուսումնական գործունեությունը խթանող միջոց է:

Խաղը երեխայի համար ճանապարհ է բացում դեպի այն աշխարհը, ուր նա ապրում է :

Աշխատանքի նպատակն է բացահայտել խաղային տեխնոլոգիաների դերը և նշանակությունը մաթեմատիկայի ուսուցման գործընթացում և ցույց տալ դրանց կիրառման իրավիճակներն ու դրսևորումները:

Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին

Հետազոտական աշխատանքի հարցը /պնդումը- Ի՞նչ նշանակություն ունեն խաղային տեխնոլոգիաները մաթեմատիկայի դասերն իրականացնելիս :

Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը մանկավարժության տեսության մեջ և պրակտիկայում նորույթ չէ: Խաղի մեթոդաբանական հիմքերի, սոցիալական բնույթի և սովորողի զարգացման գործում դրա ունեցած դերի և այլ հարցերի մշակմամբ մանկավարժության մեջ զբաղվել են Լ. Վիգոտսկին, Լեոնտևը, Էլկոնինը և այլոք:

Խաղը սովորողներից պահանջում է հնարամտություն, ուշադրություն, փոխզիջում, արագ կողմնորոշման կարողություն, որոշում կայացնելու կարողություն, զարգացնում և կատարելագործում է առարկայինկատմամբ հետաքրքրություն:

Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը դասերի ընթացքում նպաստում է աշակերտների ակտիվացմանը և մարմնաշարժողական, և իմացական առումներով: Ակտիվությունն անհրաժեշտ պայման է ժամանակակից մանկավարժական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար: Խաղի մուտքը դասարանում ստեղծում է նոր և յուրահատուկ միջավայր: Եթե ուսուցիչ – աշակերտ և աշակերտ – ուսուցիչ փոխհարաբերություններում մինչ այդ գոյություն ունեին ինչ-ինչ պատնեշներ, ապա խաղի շնորհիվ դրանք աստիճանաբար անհետանում են: Այդ մթնոլորտը հնարավորություն է տալիս, որ աշակերտներն անկաշկանդ արտահայտեն իրենց մտքերը՝ աննկատելիորեն ընդգրկվելով ակտիվ ուսուցման մեջ: Խաղային տեխնոլոգիաները հանդիսանում են հաղորդակցման, ուսուցման և կյանքի փորձի ձեռքբերման միջոցներ:

Խաղի կիրառումը մաթեմատիկայի դասին էապես փոխում է սովորողի վերաբերմունքը առարկայի հանդեպ՝ ուսման գործընթացը դարձնելով առավել հետաքրքիր:

- Խաղի կիրառման դրական կողմերն են՝
- . Նյութի յուրացման ընթացքի հեշտացում
- . Դիտողության մակարդակի մեծացում
- . Ժամանակի տնտեսում

. Առարկայի նկատմամբ սովորողի հետաքրքրության բարձրացում:

Խաղերը ընտրելիս ուսուցիչը պետք է հենվի կրտսեր դպրոցականների տարիքային առանձնահատկությունների վրա: Խաղն ինքնանպատակ չպետք է լինի:

Պետք է իմանալ նպատակը, իրագործման ուղիները, դասի այն պահերը, որտեղ պետք է օգտագործվի: Անհրաժեշտ է կիրառել այնպիսի խաղեր, որոնք նպաստում են ոչ միայն ուսուցողական, այլև դաստիարակող և զարգացնող խնդիրների լուծմանը:

Երբ ուսուցումը համեմվում է խաղերով, երեխաների համար այն դառնում է ավելի հետաքրքիր, սրտամոտ ու ցանկալի: Խաղային մթնոլորտը հնարավորություն է տալիս, որ աշակերտներն անկաշկադ արտահայտեն իրենց մտքերը: Ամեն դեպքում ուսուցչից պահանջվում է մեծ նրբանկատություն: Ոչ մեկը չպետք է ունենա գերաբժեքության կամ թերաբժեքության բարդույթ:

Խաղը կարող է կիրառվել դասի տարբեր փուլերում, տնային աշխատանքի ստուգման, դասի ամփոփման ժամանակ: Դասի որոշակի փուլում իրագործվող խաղային իրավիճակը խթանում է յուրաքանչյուր երեխայի ճանաչողական հետաքրքրությունների զարգացմանը, տալիս է հնարավորություն քննարկումների մասնակցության, որը թույլ է տալիս նույնիսկ ամենաթույլ աշակերտին հասկանալ և յուրացնել նոր նյութը, սովորեցնել այն գործնականում կիրառել:

Խաղը վախի, տագնապի, անվստահության զգացողության հաղթահարելու միջոց է: Խաղալով երեխան սկսում է զգալ իրեն որպես ընդհանուր խմբի լիարժեք անդամ:

1.1. Խաղը որպես մարդկային գործունեության ձև

Խաղը բոլոր ժամանակներում գնահատվել է որպես կյանքի հրաշալի երևույթ: Այսօր էլ այն գիտական մտքի համար մնում է որպես բարդ ուսումնասիրվող ոլորտ: Խաղը կապված է մարդկաբան գրեթե բոլոր ոլորտների հետ: Բոլոր մեթոդիստներն իրենց ուշադրությունը պետք է սևեռեն խաղերի վրա, որը նպաստում է ուսուցման պրոցեսի արդյունավետության բարձրացմանը:

Խաղը մարդուն ուղեկցել է պատմական զարգացման բոլոր փուլերում: Այն եղել է ոչմիայն զվարճանքի զբաղմունք, այլև որոշ դեպքերում կարողությունների ձևավորման միջոց: Խաղային գործունեության ժամանակ կարելի է երեխային ճանաչել բոլոր կողմերով: Մանկավարժության և հոգեբանության տեսաբանները գտնում են, որ երեխայի

հոգեբանությունն ու անհատականությունը պարզ արտացոլվում է խաղի մեջ: Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործում խաղին հատուկ կարևորություն է տրվում: Պասիվ երեխաների մաթեմատիկական և լեզվական ունակությունների ձևավորման ու զարգացման գործում մեծ դեր է խաղում խաղը: Խաղը բացի ժամանցային երևույթ լինելուց, ունի նաև ուսուցողական, դաստիարակչական նշանակություն: Այդ դեպքում այն հանդես է գալիս որպես միջոց, մեթոդ՝ գիտելիքը տեղ հասցնելու համար: Խաղը փոքրիկների կողմից ճանաչվում է որպես գործունեության հիմնական ձև: Հետաքրքիր խաղը ստեղծում է աշխույժ, զվարթ տրամադրություն, երեխաների կյանքը դարձնում լիարժեք և բավարարում նրանց պահանջմունքը:

Երեխաների խաղային գործունեության անհրաժեշտության մասին գրել են բազմաթիվ մանկավարժներ, հոգեբաններ:

Նրանք բոլորն էլ համարում են, որ խաղի միջոցով երեխային կարելի է և կրթել, և դաստիարակել:

Գաղտնիք չէ, որ երեխան խաղերի միջոցով կրկնում է մեծերի գործունեությունը և խաղալով իր վրա է վերցնում նրանց սոցիալական դերը՝ այն ներկայացնելով խաղային գործողություններով: Կրտսեր դպրոցականներն իրականացնում են մարդու գործունեության բոլոր ձևերը՝ խաղ, ուսում, աշխատանք, սակայն նրանց խաղային գործունեության բնույթն էականորեն տարբերվում է գործունեության մյուս ձևերից:

Պայմանավորված կրտսեր դպրոցական տարիքի փուլերի առանձնահատկություններով՝ խաղերը փոխվում են դառնալով ավելի բազմազան, ավելի ինտելեկտուալ ու իրականացման քայլերի իմաստով՝ ավելի բարդ:

Խաղը կյանքի մոդել է, որի միջոցով երեխաները ճանաչում են աշխարհը, որում և զարգանում աշխարհայացքները:

«Երեխան ապրում է խաղով՝ խաղով է սովորում, խաղալիս է մտածում, խաղալով է հաշվում: Խաղն է երեխայի գրավականը», -ասել է Վ. Ա. Սուխումլինսկին: Խաղը հսկայական լուսավոր պատուհան է, որի միջոցով երեխայի հոգեկան աշխարհ են հորդում շրջակա աշխարհի մասին պատկերացումները և հասկացությունները:

«Խաղը մանուկ մարդու բնական, օրգանական պահանջն է, նրա լրջությունն է, նրա ուրախությունը: Կյանքում ամեն բանի նա խաղով է մոտենում. դա նրա ձևն է, նրա մեթոդը: Եվ ամեն բան, ինչ որ նրան տրվում է խաղով, ուրախությունով ընդունում է, հեշտ էլ յուրացնում՝ առանց ձանձրանալու, առանց հոգնելու», - ասել է մեծն Հ. Թումանյանը:

1.2. Խաղային տեխնոլոգիաների կարևոր գործառույթները

Աշակերտի մեջ անձնային և հոգեբանական բոլոր որակները առավել հեշտ ուլավ ձևավորվում են խաղային գործունեության մեջ: Այստեղ խաղը դիտարկվում է որպես առաջատար գործունեություն ոչ այն պատճառով, որ այն երեխայի կյանքում մեծ տեղ է գրավում, այլ որովհետև խաղի ընթացքում երեխայի հոգեկանում տեղի են ունենում գլխավոր փոփոխությունները, զարգանում են հոգեկան այն գործընթացները, որոնք անհրաժեշտ են զարգացման նոր առավել բարձր աստիճանի անցնելու համար:

Խաղային գործունեությունը հետաքրքիր է երեխաներին և կարող է առաջացնել նորի ճանաչման դրական շարժառիթ:

Խաղային տեխնոլոգիաների գործունեությունը կատարում է հետևյալ կարևոր գործառույթները.

. Անձնային որակները կարգավորող գործառույթ – նպաստում է աշակերտի

անձնային որակների զարգացմանը:

. Հաղորդակցական գործառույթ – Խաղը հաղորդակցական գործունեություն է՝ հստակ խաղային կանոններով: Այն մարդուն ներգրավում է մարդկային բարդ հարաբերությունների համակարգի մեջ:

. Սոցիալ-մշակութային գործառույթ – Խաղը երեխայի սոցիալականացման կարևոր միջոցներից մեկն է: Խաղի այս գործառույթը ենթադրում է մարդու կողմից մշակույթի յուրացման, անձի ձևավորման ու դաստիարակման միջոց և թույլ տալիս նրան գործել որպես կոլեկտիվի լիարժեք անդամ:

. Խաղի ակտորոշիչ գործառույթ – Սա յուրահատուկ ինքնարտահայտման միջոց է, որը հնարավորություն է տալիս բացահայտել թաքնված ներուժը:

. Խաղի շտկողական գործառույթ – Խաղի միջոցով հոգեբանական շտկումն ընթանում է բնականոն ձևով, եթե յուրաքանչյուր մասնակից լավ գիտի ոչ միայն իր, այլև խաղընկերների դերերը: Շտկողական խաղերը կարող են օգնել շեղված վարքով աշակերտներին՝ հաղթահարելու այն ապրումները, որոնք խոչընդոտում են նրան շփվել հասակակիցների շրջապատում:

. Խաղի ինքնիրացման գործառույթ – Սա խաղի հիմնական գործառույթներից մեկն է: Խաղը կարևոր է որպես անձի ինքնիրացման ոլորտ: Հենց այս տեսակետից առավել էական նշանակություն ունի խաղի գործընթացը, ոչ թե դրա արդյունքը, մրցակցությունը կամ որևէ նպատակի հասնելը:

Խաղի գվարձացնող գործառույթ – Սա առնչվում է հարմարավետության ու հաճելի միջավայրի ստեղծմանը: Խաղը մոզական ուժ ունի: Այն ընդունակ է սնել երևակայությանը:

Խաղի թերապևտիկ գործառույթ – Խաղը կարելի է օգտագործել տարբեր դժվարություններ հաղթահարելու նպատակով: Գնահատելով խաղային գործելակերպի թերապևտիկ նշանակությունը՝ Էլկոնինը գրել է, որ խաղային թերապիայի արդյունավետությունը որոշվում է նոր սոցիալական հարաբերությունների հաստատմամբ, որոնց մեջ երեխան մտնում է դերային խաղով: Խաղային տեխնոլոգիաների նշանակությունը պետք է կարևորել: Այն ուսումնական գործունեությունը խթանող միջոց է:

1.3. Մաթեմատիկական խաղերի կազմակերպումը

Մաթեմատիկական խաղերն ունեն իրենց պատմական անցյալը: Հայտնի է, որ Հին Եգիպտոսում եղել են խնդրագրքեր, որտեղ գրված են եղել մաթեմատիկական խնդիրներ: Կամ 7-րդ դարում Անանիա Շիրակացու թվաբանության խնդրագրքում հատուկ տեղ է հատկացվել հանելուկային խնդիրներին: Սակայն երկար տարիների մարդկության զարգացմանը զուգահեռ, զարգացել են նաև ուսուցման մեթոդները և փոխվել են մաթեմատիկական խաղերին ներկայացվող պահանջները:

Մեր մեծ մանկավարժները շատ են խոսել խաղի կարևորության մասին: Ահա նրանցից մի քանիսի մտքերը.

Մակարենկոն գտնում է, որ խաղն այնպես պետք է կազմակերպել, որ խաղը մնախաղ, բայց խաղի միջոցով դաստիարակվի ապագա քաղաքացու ազնիվ հատկություններ:

Ուշինսկին բարձր է գնահատել խաղի դերը որպես երեխայի ինքնուրույնության և ստեղծագործական ունակությունների դրսևորման լավագույն հնարավորություն: Նա խորհուրդ էր տալիս՝ երեխային թույլ տալ մի քիչ շարժվելու, որից հետո նա ձեզ կնվիրի նորից աշխույժ ուշադրություն:

Հովհաննես Թումանյանը խաղը համարում է երեխաների բնական պահանջը, նրանց լրջությունը, էությունը : Այն ամենը, ինչը երեխային տրվում է խաղով, ուրախությունով ընդունվում է և հեշտ էլ յուրացվում՝ առանց ձանձրացնելու և հոգնեցնելու:

Մ. Գորկին ասում է, որ խաղը երեխայի համար ուղի է բացում դեպի աշխարհի ճանաչելիությունը:

1. Ըստ գործունեության բնագավառի խաղերը լինում են ֆիզիկական, աշխատանքային, սոցիալական, մտավոր, հոգեբանական:
2. Ըստ առարկայական բնագավառի լինում են մայրենիի, մաթեմատիկայի և այլն:
3. Ըստ մանկավարժական գործընթացի խաղերը լինում են հսկող, ուսուցանող, ճանաչողական, զարգացնող, հայտորոշիչ, ստեղծագործական:
4. Ըստ խաղային մեթոդիկայի՝ դերային:
5. Ըստ խաղային ոլորտի՝ առարկաներով և առանց առարկաների: Լավ հայտնի է, թե որքան նշանակալի են դերային խաղերը նախադպրոցականների կյանքում: Բայց, տարրական դասարաններում, ինչպես ցույց են տալիս հոգեբանների ուսումնասիրությունները, գործունեության այս ձևը կարող է հասնել բարձր զարգացման: Դրվագա- դերային խաղը կարող է դառնալ վեց տարեկան առաջին դասարանցիների աշխատանքի հիմնական ձևը դասամիջոցներին: Շատ կարևոր են թատերականացված խաղերը, երբ կոլեկտիվով խաղարկում են գրական ստեղծագործությունները:

Դասին նախապատրաստվելիս ուսուցիչը պետք է ճիշտ ընտրի խաղը, որոշի խաղի մեջ յուրաքանչյուր սովորողի դերը՝ հաշվի առնելով նրա անհատական առանձնահատկությունները, հետաքրքրությունների շրջանակը, ներուժը և դրական կողմերը:

Խաղի օգնությամբ ուսուցիչը կարող է հեշտությամբ ակտիվացնել անհամարձակ, անվստահ երեխային: Երեխաները լավ են կատարում հատկապես ակտիվ, շարժողական գործողություններ ենթադրող խաղերը, որոնց ընթացքում սովորողները շարժում են և միաժամանակ կատարում մտավոր խնդիրը: Շարժումն աշխուժացնում է դասը, որի արդյունքում նկատելիորեն բարձրանում է սովորողների տրամադրությունը և ստեղծվում է բարձր կարգապահություն, կամքի ուժ, իսկ ուսուցչին իր առջև դրված խնդիրների հաջողությամբ կատարելու բարենպաստ պայմաններ:

2. Մաթեմատիկական խաղեր

Հետազոտության այս գլխում բազմաթիվ խաղերից, որոնք երեխաների կյանքի անբաժան մասն են կազմում, առանձնացրել են մաթեմատիկական խաղերը, որոնք նպաստում են երեխաների մտավոր կարողությունների զարգացմանը: Այս դեպքում երեխան ավելի ազատ ու անկաշկանդ է զգում, իրեն թվում է, թե խաղում է, բայց խաղալով ավելի հեշտությամբ է յուրացնում դասանյութը: Նախքան խաղը կազմակերպելը պետք է մանրամասն բացատրվեն խաղի նպատակը, ընթացքը և կանոնները, ինչպես նաև խաղի ընթացքում խաղավարը պետք է հետևի խաղի կանոնների պահպանմանը:

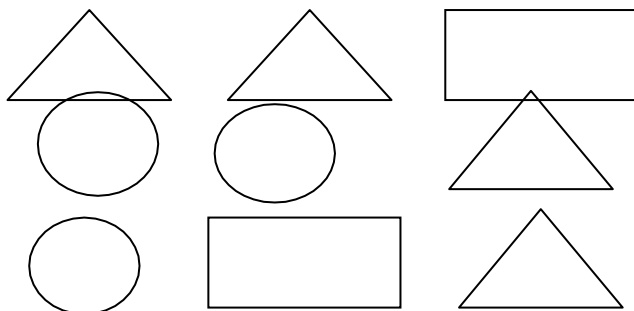
Ներկայացնենք մի քանի մաթեմատիկական խաղերի օրինակներ, որոնք նպատակահարմար է կազմակերպել տարրական դասարաններում: Այստեղ ուսուցչի հիմնական նպատակն է գործադրել հնարավոր բոլոր միջոցներն ու հնարները՝ աշակերտին դասի մեջ ներգրավելու համար:

Ո՞ր պատկերն է պահված.

Նպատակները՝ ամրապնդել երկրաչափական պատկերների ճանաչումը, զարգացնել տեսողական հիշողությունը, դիտողականությունը:

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ երկրաչափական պատկերների հավաքածու, հավաքապաստառ կամ նագնիսական գրատախտակ:

Ընթացքը: Խաղավարը ամրացնում է տարբեր երկրաչափական պատկերներ՝ շրջան, եռանկյուն, քառակուսի, ուղղանկյուն, և առաջարկում 1-2 բուլետ ուշադիր դիտել: Մի քանի աշակերտի դուրս է հրավիրում դասասենյակից և այդ ընթացքում պատկերներից մեկը թաքցնում: Աշակերտները վերադառնալով պետք է որոշեն, թե որ պատկերն է պահված: Շահում է ճիշտ պատասխանողը:

Տարբերիչ գույգ և կենտ թվերը:

Նպատակը՝ Ամրապնդել գույգ և կենտ թվերի իմացությունը, զարգացնել ուշադրությունը:

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ Կարմիր և կապույտ դրոշակներ՝ երեխաների թվին համապատասխան:

Ընթացքը: Խաղավարը բացատրում է, որ կենտ թվերի դեպքում պետք է բարձրացնել կարմիր գույնի դրոշակը, գույգ թվերի դեպքում՝ կապույտ: Նա խառը ասում է գույգ և կենտ թվեր: Երեխաները բարձրացնում են համապատասխան գույնի դրոշակը: Միավժող երեխաները խաղից դուրս են գալիս:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Համր խաղ

Նպատակը – Այս խաղը նպատակահարմար է կազմակերպել գումարման և բազմապատկման , ինչպես նաև նրանց հակադարձ գործողությունների ուսուցման ժամանակ:

Ընթացքը: Ուսուցչուհին խաղը կազմակերպում է օրինակների շղթայով՝ գրատախտակին գրում է մի շարք օրինակներ, որոնցից մեկի առաջին բաղադրիչը :

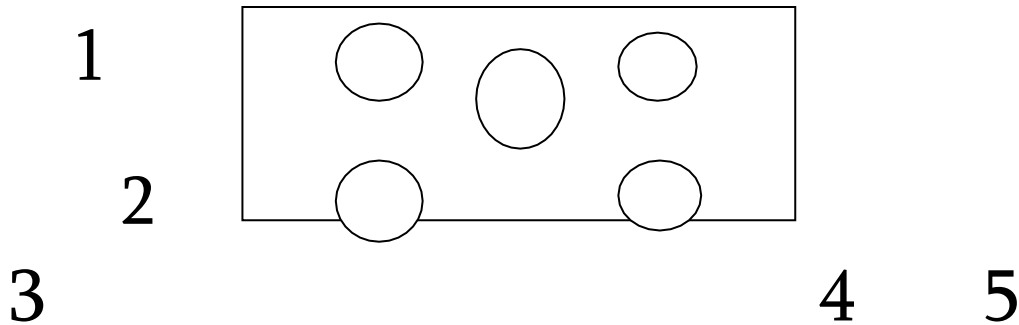
Առաջին աշակերտը մոտենում է գրատախտակին, լուռ գրում է առաջին օրինակը և լուծում: Երկրորդ աշակերտը գրում է այն օրինակը, որն սկսվում է առաջինի պատասխանով: Եվ այսպես հաջորդաբար աշակերտները լուռ լուծում են առաջին օրինակը և նստում:

Լուծում՝ $30:2 = 15:3 = 5:7 = 35+7 = 42:7 = 6:5 = 30$

Խփիր նշանակետին:

Նպատակը – Ձարգացնել աչքաչափը, դիտողականությունը, հաշվելու կարողությունը:

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ Ցուցապաստառ, որի վրա գրված են տվեր, փոքրիկ գնդակ:

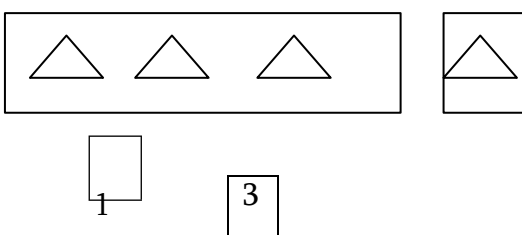
Ընթացքը: Պաստառն ամրացնում ենք 1.5 մ բարձրության վրա: Երեխաները կանգնում են դրանից 5-6 մ բարձրության վրա, նշան բռնում և գնդակով հարվածում նշանակետին: Ցուրաքանչյուր երեխա հարվածում է 4 – 5 անգամ: Շահում է այն աշակերտը, որը ճիշտ է հարվածել նշանակետին և շատ միավոր հավաքել :

Արագ և լուռ:

Նպատակը՝ Ձարգացնել արագաշարժություն, հնքնություն: Կրկնել թվերի կազմությունը:

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ Եռանկյունիներով և թվերով քարտեր:

Ընթացքը: Խաղավարն ասում է որևէ թիվ: Երեխաներն իրենց մոտ եղած թվաքարտերով կամ երկրաչափական պատկերների քարտերով պետք է կազմեն այդ թիվը:

Կարելի է խաղալ նաև գույգերով: Աշակերտներից մեկը բարձրացնում է այդ թիվը կազմող թվերից մեկի թվաքարտը, իսկ երկրորդը՝ մնացածը: Օրինակ՝ 6 թվի համար մեկը բարձրացնում է 2-ի, իսկ մյուսը՝ 4-ի թվաքարտը:

Այսպիսով, մաթեմատիկական խաղերը բազմազան են, որոնց դերն ու նշանակությունը երեխայի կյանքում, նրա զարգացման համար խիստ կարևոր են: Այնքան կարևոր են, որ արդի հոգեբանները հաճախ մարդու հասուն տարիքում հանդիպող բացասական երևույթները կապում են մանկության ընթացքում խաղի պակասի հետ:

Եզրակացություն

Այս հետազոտության նպատակն էր ուսումնասիրել խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին, դրանց դերն ու նշանակությունը մաթեմատիկայի ուսուցման գործընթացում, որն էլ թույլ է տալիս գալ հետևյալ եզրակացության.

- Խաղերի կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին լուծում է ոչ միայն կրթական, այլ նաև դաստիարակչական բազմաթիվ խնդիրներ, ինչպիսիք են համագործակցությունը, կամքի ուժը, հաղորդակցումը, կարգապահությունը և այլն:
- Տարրական դասարաններում խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը մաթեմատիկայի դասերին կարևոր նախապայման է դասի արդյունավետության բարձրացման համար:
- Դասապրոցեսում կիրառվող խաղերը պահպանում են կրտսեր դպրոցականների ֆիզիկական և մտավոր առողջությունը:
- Խաղերը նպաստում են, որ աշակերտները կարճ ժամանակում յուրացնեն ուսուցանվող նյութը:
- Աշակերտներն աննկատ ձևով հաղթահարում են շատ ուսումնական խնդիրներ, ընդգրկվում ակտիվ ուսուցման մեջ: Նույնիսկ ամենապասիվ աշակերտները ներգրավվում են ուսումնական գործընթացում:
- Այսպիսով, մարդը խաղացող, աշխատող և սովորող էակ է, ուստի խաղն ակտիվացնում է ուսումնական ողջ գործընթացը: Առանց խաղի ակտիվ ուսուցման մասին խոսք լինել չի կարող, իսկ առանց ակտիվ ուսուցման անհնար է հասնել արդի կրթական նպատակներին:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ն.Գրիգորյան «Ուշադրությունը զարգացնող խաղեր», Երևան, 2012թ.
2. Ա.Բաղդասարյան «Խաղալով սովորեցնենք», Երևան, 2001թ.
3. Գևորգյան Ա.-«Ուսուցում և խաղ»-Երևան 2013թ. 12.Թադևոսյան Ե. «Խաղից անցումն ուսումնական գործընթացին»-Երևան 2011թ.
4. Բ. Մեհրաբյան «Կրտսեր դպրոցականների մաթեմատիկական հետաքրքրությունների ձևավորումը »
5. Կրթության ազգային ինստիտուտն «Հետաքրքրաշարժ խաղեր», Վանաձոր, 2006թ.
6. Համացանց